

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Fakulta sociálních studií

MASARYKOVA UNIVERZITA

Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika

Tel.: +420/549-493-551, koran@fss.muni.cz

ORGANIZAČNÍ POKYNY K VÝUCE:

MVZ 157

Malé evropské státy ve světové politice

Charakteristika předmětu:

Povinně volitelný předmět, ukončený zkouškou a oceněný 4 kredity.

Předmět je zakončen vypracováním seminární práce o rozsahu 10 normostran a písemným testem. Podmínkou absolvování předmětu je rovněž splnění seminárních povinností (viz níže).

Vyučující:

PhDr. Michal Kořan, Ph.D.

tel.: +420 251 108 110

+420 549 494 718

email: koran@fss.muni.cz

Konzultační hodiny: úterý 15:00 – 16:00 (pracovna 4.54, platí pouze v průběhu semestru)

Semestr:

podzim 2018 (akademický rok 2018/2019)

Čas a místo výuky:

Úterý 10:00 – 11:30 (posluchárna 31)

Anotace:

Po absolvování kursu budou studenti schopni porozumět základním principům chování malých evropských států v současné světové politice a mimo jiné také polemizovat s převládajícím názorem, že malé státy jsou odsouzeny k bezvýznamnosti. Na úvodní teoretický výklad naváží praktické příklady vybraných evropských států. Na základě těchto příkladů budou studenti schopni definovat základní strategie malých států na pozadí výhod a nevýhod, které jim jejich velikost skýtá a porovnat jednotlivé strategie. Zároveň si student osvojí schopnost vyhodnotit úspěšné popřípadě neúspěšné malé státy a vysvětlit, co k úspěchu respektive neúspěchu vedlo.

Kurs je tedy strukturován do třech částí. První část bude mít za cíl zmapovat dosavadní vývoj a výsledky na poli výzkumu zahraniční a bezpečnostní politiky malých států. Bude se týkat následujících bodů: jaká vysvětlení ohledně zahraničněpolitického chování malých států nabízí (vybrané) hlavní teorie mezinárodních vztahů (realismus, liberalismus, pluralismus a konstruktivismus); výzkum malých států na základě Foreign Policy Analysis; různé způsoby definování malosti států; užitečnost konceptu malého státu jako takového; charakteristické rysy a vzorce chování malých států v dějinách mezinárodních vztahů (důraz bude kladen například na ideje neutralismu a vývoj pojetí státní suverenity). Druhá část bude věnována srovnávací analýze zahraniční politiky malých evropských států (bude se jednat o následující státy: Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Lucembursko, Skandinávské státy, Irsko, Lichtenštejnsko, jedna přednáška bude věnována subregionálním uskupením /Visegrádská skupina a Benelux/). V seminární části bude diskutováno, zda užívané strategie právě probíraného státu jsou patřičné jejich postavení, či zda existují strategie alternativní. V závěrečné části budou sumarizovány informace ze srovnávací části a budou srovnány s chováním České republiky. Stejně tak bude závěr semestru věnován diskusi o tom, zda existují z chování jiných malých států určité lekce pro Českou republiku a případně, jak těchto lekcí využít.

Ukončení předmětu

Výuka bude probíhat formou přednášek a seminářů. Předpokladem pro připuštění ke zkoušce je alespoň 70 % docházka (při předpokládaném počtu 12 setkání se jedná o účast na minimálně 8 seminářích), splnění seminární povinnosti a vypracování seminární práce (téma bude upřesněno na počátku semestru, rozsah 10 normostran). Pro připuštění ke zkouškovému textu je nutné ze seminární práce získat alespoň 11 bodů a splnit seminární povinnost.

Seminární povinnost:

Studenti budou po prvních dvou týdnech výuky rozděleni do jednotlivých skupin podle probíraných států (každá skupina bude mít na starosti jeden stát). Úkolem každé skupiny bude připravit analýzu, která se zaměří na největší současné mezinárodněpolitické a bezpečnostně-politické výzev současnosti (bude upřesněno na začátku semestru). Skupina popíše taktiku či strategii, jak se s touto výzvou daný malý stát vyrovnává, v čem je strategie/taktika úspěšná, v čem neúspěšná a jaké jsou důsledky. Každá skupina bude mít dvacet minut na prezentaci své analýzy, pak bude následovat diskuse a vlastní přednáška k danému státu. Za prezentaci je možné získat až 5 bodů (body vždy dostanou všichni studenti za skupinu, pokud budou přítomni prezentaci, předpokládá se tedy, že prezentace budou připravovány skutečně kolektivně).

Druhým seminárním úkolem bude vypracování seminární práce. Téma seminární práce musí být zvoleno po konzultaci s vyučujícím **nejpozději do 30. 10. 2018**, termín

odevzdání seminárních prací je **31. 12. 2018** (později odevzdané práce nebudou hodnoceny – bez výjimek).

V seminární práci bude hodnoceno: formulace výzkumné otázky a její relevance pro výzkum (max 4 b.); vhodnost vybraného teoretického konceptu (max 3 b.); schopnost užití teoretického konceptu (4 b.); inovativnost výzkumu (max. 2 b.); způsob zpracování – práce s empirickými daty (max. 6 b.); jazyk a stylistika (max. 4 b.); práce se závěrem, shrnutí výsledků a prezentace (max. 4 b.), formální náležitosti (max. 3 b.). Za seminární práci je možné získat maximálně 30 bodů.

Zkouškový test bude mít formu „zkouškového eseje“, student si bude moct vybrat ze dvou či tří témat před započítím zkoušky a na toto téma sepíše v průběhu 45 minut krátkou esej. Za zkouškový esej je možné získat maximálně 25 bodů. Body za seminární prezentaci, seminární práci a zkouškový test se sčítají. Kurs lze absolvovat po získání alespoň 41 bodů.

Bodová škála: 60 – 57 A; 56 – 53 B; 52 – 49 C; 48 – 45 D; 44 – 41 E.

Obsah předmětu:

1. Dosavadní vývoj na poli výzkumu malých států, definice "malého státu",
2. Základní strategie a nástroje malých států v mezinárodních vztazích, vývoj zahraničněpolitických administrativ
3. Malé evropské státy v Evropské unii
4. Rakousko
5. Irsko
6. Lucembursko
7. Lichtenštejnsko
8. Maďarsko
9. Slovensko
10. Subregionální uskupení jako strategie malých států (případ Visegrádské skupiny a Beneluxu)
11. Česká republika
12. Zhodnocení existujících teorií "malých států" ve světle informací z předešlých přednášek a seminářů
13. Zápočtový týden

Doporučená literatura:

- EBERWEIN, Wolf Dieter The Adaptation of Foreign Ministries to Structural Changes in the International System
- DANZMAYR, Heinz Kleinstaat auf der Suche nach Sicherheit
- ENZELSBERGER, Ernest F. Die sicherheitspolitische Entwicklung in Österreich und der Schweiz.
- KUX, Stephan Neutrality and the Neutral States in Soviet New Political Thinking.
- GÄRTNER, Heinz Modelle europäischer Sicherheit : Wie entscheidet Österreich?
- OJANEN, Hanna Non-Alignment and European Security Policy : Ambiguity at Work / Hanna Ojanen
- Neutrality and Non-Alignment in Europe / Edited by Karl E. Birnbaum, Hanspeter Neuhold.
- Ost-West-Beziehungen : Analysen und Perspektiven / Hrsg. Daniel Frei.
- The National Security of Small States in a Changing World / Edited by Efraim Inbar.
- THORHALLSSON, Baldur The Role of Small States in the European Union
- GÄRTNER, Heinz: Small States and Alliances
- COMMON Common Foreign and Security Policy : The Record and Reforms / Edited by Martin Holland.
- Hey, Jeanne, A. K. (ed.). *Small States in World Politics. Explaining Foreign Policy Behavior*. London Boulder : Lynne Rienner Publishers, 2003. ISBN 1-55587-943-8.

- Neack, Laura - Hey, Jeanne A. K. (eds.). *Foreign Policy Analysis. Continuity and Change in its Second Generation*. Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1995. ISBN 0-13-060575-1.
- Neack, Laura. *The New Foreign Policy*. New York, Oxford : Rowman and Littlefield Publishers, Inc., 2003. ISBN 0-7425-0147-7.
- *Small states in Europe and dependence*. Edited by Otmar Höll. Boulder : Westview Press, 1983. 341 s. The Laxenburg Papers; 6. ISBN 0-8133-0303-6.
- Kloti, Ulrich – Von Dosenrode, Soren (1995): Adaptation to European integration: Changes in the administration of four small states, *Australian Journal of Public Administration*, Vol. 54 Issue 2.